

minister vilde gaae med Hensyn til disse Tilfælde, men vi have spurgt os selv, hvad der vel i Almindelighed kunde ventes at ville skee, og derfor har Udvalget anseet det ønskeligt saavidt muligt at bestemme, hvad der kunde bestemmes. Endelig har Udvalget ogsaa meent, at skulde vort Skolevæsen virkelig gjøre større Fremskridt og mere end hidtil svare til det, hvorfor det er til, saa kunde dette kun ventes at ville skee derved, at man gav selve Communerne større Frihed. Vi have seet, at Skolevæsenet hidtil ikke har svaret til sin Bestemmelse, og Alle ere enige i, at vort Almuefolevæsen ikke er saaledes, at Almuen gennem det kan erholde en tidsvarende Dplysning. Skolerne have hidtil været styrede af Skoledirectionerne og Ministeriet, og, skulde vi nu have Udstat til, at Skolerne skulde blive anderledes, saa maa man frigjøre dem i den Retning, hvort de kunne frigjøres, nemlig for den afgjørende Indflydelse af disse Autoriteter. Man maa vel huske paa, at, idet man lægger en større Bestemmelsesret i de kommunale Autoriteters Haand, hos Folket, ville de føle sig ganske anderledes forpligtede til at varetage de Sager, der ligge under dem, end hidtil, hvor de skulde spørge om hvert Skridt, der skulde foretages. Jo større Bestemmelsesret man giver dem, desto stærkere ville de føle det Ansvar, der paahviler dem; det troer jeg har vist sig i alle øvrige Retninger, og jeg troer, at det ogsaa i dette Tilfælde vil vise sig, at de ganske anderledes end hidtil ville komme til at erkende Dplysningens Vigtighed, naar de selv faae mere med den at gjøre. Dette kan ogsaa anvendes med Hensyn til Spørgsmaalet om denne Paragraf; thi jeg kan paa ingen Maade see, at der skulde være saa stor Betænkelse ved at overlade Skolecommissionerne eller Sogneforstanderskaberne at afgjøre, om der i vedkommende Commune var en Person, der var i Stand til tilbørlig at kunne undervise de yngre skolepligtige Børn; det troer jeg man med fuld Tryghed kan lægge i deres Haand. Naar nu den ærede Minister siger, at han ikke vilde have det Mindste imod at bevilge noget Saadant i de enkelte Tilfælde, saa svarer jeg dertil, at derom tvivle vi ikke, men at der, som jeg før bemærkede, kunde komme en anden Cul-

tusminister — og vi have for kort siden havt en saadan Kultusminister — som i flige Tilfælde paa ingen Maade vilde gjøre Andet, end hvad Skoledirectionen indstillede, og skulde en saadan Mand atter komme til at beklæde Kultusministerens Plads, saa vilde det Hele jo mere og mere vende tilbage i den gamle Gænge, naar der ikke var indrømmet Communerne en større Frihed. Den ærede Minister meente, at Valget af de Mand, hvem vi ville tillægge den omtalte Myndighed, ikke var særlig truffet med Hensyn til disse Sager; men det er dog virkelig Tilfældet med Skolecommissionerne, da deres Medlemmer jo ikke ere valgte til at udføre anden Gjerning end den, der angaaer Skolevæsenet, saa at den Indvending i alt Fald kun kunde gjøres med Hensyn til Sogneforstanderskaberne; men, da man, som bekendt, i den nu gjældende Communallov for Landet har sikret sig Præsstens Sæde i Sogneforstanderskaberne i Skolesager, og tillige har anseet Sogneforstanderskabernes andre Medlemmer for brugelige til at være Skolepatroner, til at have Tilsyn med Skolen, saa seer jeg ikke, hvorfor man ikke ogsaa, naar man giver dem den omtalte Ret, kan tiltroe dem, at de ville varetage den tilbørlig. Jeg kan i alt Fald ikke see, at der vilde behøves Andet, end at man her stillede en Betingelse, nemlig den samme, der er stillet de Forældre og Børgere, der lade deres Børn undervise paa anden Maade end i den offentlige Skole, idet disse Børn ved de halv-aarlige Examina skulde prøves, for at det kan blive undersøgt, om de ere komne saavidt som deres Lige i selve Almuefolevæsenet. Jeg for mit Vedkommende skulde i alt Fald ikke have Noget imod, at man sagde, at de Børn, der bleve underviste paa anden Maade end i Skolen, skulde møde i Skolen ved den halv-aarlige Examen og der prøves ved Siden af Skolens egne Børn; det kunde jeg gaae ind paa, og deri troer jeg laa al den Betyggelse, som den ærede Minister med Hensyn til denne Bestemmelse kunde ønske sig. Hvad § 3 angaaer, saa er det ganske rigtigt, at den indeholder Noget, der kommer igjen heelt igjennem ved Behandlingen af denne Lov, nemlig Skoleraadets Stilling til Skoledirectionen; og at Udvalget har stræbt at bringe et forandret For-